Mijn mussen

Ik woon in een buurt waar tot mijn grote plezier veel Huismussen (hier verder mussen genoemd) te vinden zijn. Mijn vrouw zegt dat ik ze te veel verwen. Ik voer ze namelijk dagelijks het hele jaar door en dat al gedurende een jaar of tien. Elke morgen tussen zeven en acht uur (in de winter een uurtje later) strooi ik op het straatje in mijn achtertuin een flinke hoeveelheid van een mengsel van zaden en granen. Daar komen alle mussen uit de omgeving op af. In het voorjaar begin ik met zo'n veertig mussen. Dat aantal groeit in de loop van het broedseizoen geleidelijk aan tot zeker tachtig in augustus-september.

Guus van der Poel

Bij de mus zijn eerste-kalenderjaar-dieren slecht te onderscheiden van de volwassen vrouwtjes. Je ziet dan ook in de loop van het broedseizoen dat het aandeel van de volwassen mannen in de totale populatie daalt. Dit komt doordat het aantal dieren dat er als vrouw uitziet (volwassen vrouwen plus de in de loop van het broedseizoen geproduceerde jongen) stijgt, terwijl het aantal volwassen mannen ongeveer gelijk blijft. Zou je in staat zijn het relatieve aandeel van de volwassen mannen te bepalen aan het eind van het broedseizoen, dan zou je een goede indruk kunnen krijgen van hoe succesvol het broedseizoen verlopen is. Omdat mussen wanneer ze op de grond foerageren erg 'opvliegerig' zijn, is het tellen van de aantallen waarmee ik in mijn tuin geconfronteerd word, nog niet zo eenvoudig. Omdat het om het bepalen van een verhouding gaat, moet er nauwkeurig geteld worden. De digitale camera bracht uitkomst. Ik maak nu foto's tijdens voersessies en tel het aantal mannetjes én het totale aantal mussen op het beeldscherm van mijn computer.

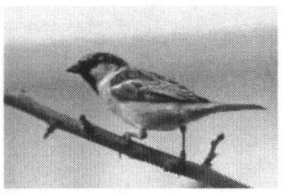
Huismus, foto: internet

Dit jaar ben ik de mussen nog een extra handje gaan helpen. Uit onderzoek van Bower (1999) in Hamburg en van Vincent (2006) in Leicester is gebleken dat nestjongen gedurende de eerste 10 dagen na het uitkomen met levende prooien gevoerd moeten worden. Pa en ma mus slepen dan zoveel mogelijk bladluizen, spinnen, vliegen en dergelijke aan. Lukt ze dat niet of onvoldoende en schakelen ze te vlug over op plantaardig materiaal, dan sterven de jongen of in het nest of vliegen uit in zo'n slechte conditie dat ze spoedig na het uitvliegen dood gaan en zeker hun eerste winter niet overleven. Met deze gegevens in het achterhoofd ben ik de mussen 3x daags gaan bijvoeren met meelwormen en vliegenmaden.

Tot mijn genoegen werkt dit uitstekend. Vooral vrouwtjes mussen vliegen in hoog tempo heen en weer en verdwijnen steeds met bekken vol naar hun nest om daar hun buit in hongerige bekken te stoppen. Omdat Spreeuwen zich op de voedertafel dominant gedragen en het aanwezige voedsel monopoliseren heb ik wel voorzieningen moeten treffen om te voorkomen dat mussen daardoor niet aan de bak kunnen komen. Ik heb daartoe de hangende voedertafel (Vivara) met een breedmazig gaas zodanig ontoegankelijk voor Spreeuwen gemaakt dat zij het centraal bevestigde bakje met daarin de maden of de meelwormen niet kunnen bereiken. Tot mijn verbazing heb ik meermalen gezien dat de volwassen mussen zelf ook meelwormen en maden eten en zich zodoende ontpoppen als echte alleseters.

Alhoewel ik het niet kan bewijzen heb ik toch de indruk dat het bijvoeren met insectenlarven een gunstig effect heeft op de broedresultaten. Op 23 juli 2007 bijv. waren er binnen een straal van 100 meter rond mijn voederplaats nog 5 nesten (waarschijnlijk derde legsels!) met luid bedelende jongen aanwezig. Tezelfdertijd kon ik in de rest van de wijk met hetzelfde type huizen geen nesten lokaliseren. Ik constateerde bovendien dat de ouders tussen mijn voedertafel en hun nest op en neer aan het pendelen waren.

In de aanbevelingen die Vogelbescherming doet in het kader van het actieplan Huismus staat het uitkloppen van het tafelkleed op de eerste plaats. Broodkruimels worden natuurlijk in dank aanvaard door de mussen, maar de effectiviteit van dit voorstel is niet aangetoond. Voedselgebrek voor de volwassen vogels is voor zover mij bekend nooit waargenomen. Het bijvoeren met levend eiwitrijk voedsel in de broedtijd lijkt meer perspectief te bieden en wordt door mij dan ook van harte aanbevolen.

Literatuur: Bower S. 1999. Fortpflanzungsaktivität, Habitatnutzung und Populationsstruktur eines Schwarms von Haussperlingen (*Passer d. domesticus*) im Hamburger Stadtgebiet. . Hamburger avifaun. Beitr. 30: 91-128

Vincent, Kate (2006) Investigating the causes of the decline of the urban House Sparrow population in Britain. Thesis University of Leicester. (zie www.katevincent.org)